

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Kirje

27.4.2021

VN/6441/2021
VN/6441/2021-SM-13

Valtiovarainministeriö

Lisälausuntopyyntö; SM:n asetus poliisin suoritteiden maksullisuudesta vuonna 2021 annetun asetuksen 6 §:n muuttamiseksi

Taustaa

Sisäministeriön poliisiosasto on pyytänyt 18.2.2021 lausuntoa poliisin suoritteiden maksullisuudesta vuonna 2021 annetun asetuksen (1117/2020) 6 §:n muutosehdotuksesta.

Muutoksessa ehdotettaisiin em. asetuksen täsmentämistä siten, että poliisin antamasta virka-avusta lastensuojelulle ja sosiaalipäivystykselle ei perittäisi maksua muutosehdotuksen voimaantulon jälkeen. Lisäksi ehdotettaisiin siirrettäväksi kuntien peruspalvelujen järjestämisen valtionosuusmomentilta 28.90.30 poliisin toimintamenomomentille 26.10.01 kunnilta saamatta jäävä tuottokertymä, joka vastaa suoritteen tuottamisesta poliisille aiheutuvia kuluja. Sisäministeriön tiedon mukaan tämä vastaa käytäntöä tilanteissa, jossa palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset tulevat viraston vastattavaksi.

Valtiovarainministeriö on todennut 18.3.2021 päivätyssä lausunnossaan, että kynnys virka-avun pyytämiseen tulee olla riittävän alhainen, minkä vuoksi maksuttomuus poliisin antamasta virka-avusta lastensuojeluasioissa ja sosiaalihuoltolain 29 §:ssä tarkoitetun sosiaalipäivystyksen asioissa on tavoiteltavaa ja valtion maksuperustelain 6 §:n 3 momentissa mainituilla sosiaalisilla perusteilla perusteltua.

Valtiovarainministeriön lausunnon mukaan, se verrattaanko maksutulojen menetystä viime vuoden kertymään vai arvioituun vuoden 2021 kertymään, vaikuttaa myös muistiossa esitettyyn tarkasteluun rahoituksen siirron perusteista kuntien peruspalvelujen valtionosuusmomentilta poliisin toimintamenomomentille. Edelleen Valtiovarainministeriön mukaan kuntien peruspalvelujen valtionosuutta ei ole lisätty lokakuussa 2020 ja ehdotettu asetuksen muutos ja sen yhteydessä tehtäväksi esitetty valtionosuusvähennys lisäisi näin ollen kuntien taloudellista rasitetta viime vuoteen verrattuna, mutta sillä ei olisi muutosta lokakuun 2020 jälkeen vallinneeseen tilanteeseen. Valtiovarainministeriö ei ole edellyttänyt luonnoksen muuttamista.

Muutosehdotusta on käsitelty Kuntatalouden ja hallinnon neuvottelukunnassa 13.4.2021, jossa on edellytetty ehdotettua määrärahan siirron jatkoselvittelyä yhdessä valtiovarainministeriön kanssa.

Lisäksi oikeuskansleri on 13.4.2021 päivätyssä lausunnossaan kehottanut selvittämään valtion maksuperustelain 6 § 3 momentin mahdollista soveltuvuutta esitettyyn tilanteeseen ja esittämään asiasta perusteltu arvio asetuksen perustelumuistiossa ja lausunut, että on tarpeen tarkastella valtion maksuperustelain ja sen nojalla

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

295 480 171
358 295 480 171

916 044 635
+358 9 160 44635

kirjaamo@intermin.fi
www.intermin.fi

annettavan sääntelyn suhdetta mahdollisesti sovellettavaksi tulevaan ja sovellettavissa olevaan muuhun lainsäädäntöön.

Lisälausuntopyyntö

Perustuslain 81 § 2 momentin mukaan valtion viranomaisten virkatoimien, palvelujen ja muun toiminnan maksullisuuden sekä maksujen suuruuden yleisistä perusteista säädetään lailla. Valtion maksuperustelaki (150/1992) on valtion suoritteista perittäviä maksuja koskeva yleislaki.

Voimassa olevassa valtion maksuperustelain nojalla poliisin suoritteiden maksullisuudesta annetun asetuksen 6 §:ssä säädetään valtion maksuperustelain 6 § 1 momentissa tarkoitetuista maksullisista julkisoikeudellisista suoritteista, joista poliisi perii omakustannusarvon mukaisesti määrätyn maksun. Asetuksen 6 § 1 momentin 7-kohdan mukaan omakustannussuoritteen mukainen maksu peritään virka-avusta luonnolliselle ja oikeushenkilölle sekä poliisihallinnon ulkopuolisille viranomaisille, joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta. Osa poikkeuksina mainituista virka-avusta on säädelty muissa voimassa olevissa laeissa maksuttomaksi, mutta kaikkien nykyisten poikkeamien (tai muutosehdotuksen) osalta ei ole muuta maksullisuutta koskevaa lainsäädäntöä (virka-avun maksullisuudesta tai maksuttomuudesta). Myöskään muutosehdotuksen osalta ei ole muuta lainsäädäntöä yleislain eli valtion maksuperustelain lisäksi. Lisäksi asetuksen 2 §:ssä säädetään valtion maksuperustelain 5 §:n mukaisista maksuttomista julkisoikeudellisista suoritteista ja niistä suoritteista, joista maksua ei peritä valtionmaksuperustelain 6 §:n 3 momentin nojalla. Asetuksen säädösratkaisu on ollut muuttumaton jo pitkään eikä virka-apua koskeva kohtaa ole muutettu sisällöllisesti yli kymmeneen vuoteen.

Sisäministeriö saattaa samalla valtiovarainministeriön tietoon, että lausuntokierroksella useat lausunnonantajat esittivät poliisin suoritteiden maksullisuudesta vuonna 2021 annetun asetuksen 6 § 1 momentin 7-kohdassa poikkeuksien laajentamista siten, että poliisin virka-avun maksuttomuutta laajennettaisiin nykyisestä esimerkiksi kaikkeen (kuntien järjestämään) sosiaalihuoltoon, terveydenhuoltoon ja muihin kunnan valvontatehtäviin. Tämä laajentaa kysymystä yleisemmäksi julkishallinnon kehittämistä sekä valtion ja kunnan suhdetta koskevaksi kysymykseksi, jotka kuuluvat Valtioneuvoston ohjesäännön 17 §:n mukaan valtiovarainministeriön toimialaan.

Oikeuskanslerin lausunto huomioiden sisäministeriö pyytää valtion maksuperustelaista ja sen 12 a §:n mukaisen yleisohjauksen valtuutetulta valtiovarainministeriöltä perusteltua näkemystä ainakin seuraaviin kysymyksiin:

- Onko poliisin antama virka-apu valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan edelleen valtionmaksuperustelain mukainen suorite, jonka mukaan siitä on perittävä maksu, jollei suoritteen maksuttomuudelle ole perusteltua syytä? Vai edellyttääkö virka-avun maksullisuus perustuslain 81 § 2 momentti huomioiden muuta lainsäädäntöä yleislain lisäksi?
- Voidaanko ehdotettu muutos toteuttaa yleislakina olevan valtionmaksuperustelain asetuksenantovaltuuden perusteella? Vai edellyttääkö se perustuslain 81 § 2 momentti huomioiden muuta asetuksenantovaltuutta tai lainsäädäntöä?
- Soveltuuko valtion maksuperustelain 6 § 3 momentin muu sosiaalinen peruste nyt po. tilanteeseen, jossa kysymys on valtion viranomaisen ja kunnan välillä tapahtuvasta suoritteesta ja siitä perittävästä maksusta?
- Tulisiko lausuntokierroksella esitetty poliisin antaman maksuttoman virka-avun laajentamistarve tarkastella yleisemmin julkishallinnon kehittämisen näkökulmasta?
- Onko valtiovarainministeriö antanut yleisiä ohjeita julkisen hallinnon väliseen virka-apuun liittyen? Perivätkö muut valtion tai kuntien viranomaiset keskinäisestä virka-avusta maksuja?

Lisälausunto pyydetään toimittamaan mahdollisimman pikaisesti, viimeistään 7.5.2021 sisäministeriön kirjaamoon osoitteeseen kirjaamo@intermin.fi ja tiedoksi Heidi

Kankaiselle (heidi.kankainen@intermin.fi). Lisätietoja antaa tarvittaessa Heidi Kankainen (puh. 0295 488 335).

Poliisijohtaja

Stefan Gerkman

Neuvotteleva virkamies

Heidi Kankainen

Liitteet	Valtionvarainministeriön lausunto OKV:n lausunto
Jakelu	VM Valtiovarainministeriö
Tiedoksi	Poliisihallitus Suomen Kuntaliitto ry STM Sosiaali- ja terveysministeriö